locotenent de gardă veni lânga ei si lua pozitie de drepti in fata acestui bătrân, care strălucea prin medaliile militare pe care le purta. Era vorba de un veteran al forțelor franceze libere conduse de catre generalul de Gaulle. Acesta insistă ca scrisoarea să fie transmisa generalului. Eram în anul 1980. General murise pe 9 noiembrie 1970. Locotenentul mulțumi călduros omului pentru apararea Franței, informându-l că scrisoarea va ajunge la general. Aceasta a fost transmisă autorităților militare pentru a i se da curs ... Nu este suficienta această emoție simpla Franței recunoscătore?

Suntem în Djibouti, septembrie 2003, o țară francofona, pamânt al extremelor. Sunt mai mult de 45°, Căldura va arde ochii. Baza militara franceza doarme. Un pluton motorizat german se întoarce la post. Doar foarte putini oameni circulau neîndemânatic moflaind frunze de khat. Americanii tocmai ce pierdusera recent teren în aceasta zona arida și instaleaza în prezent o bază militară pentru lupta împotriva terorismului în Marea Rosie. Va fi influența franceză redusa? Aceasta este întrebarea care se pune. Vor începe locuitorii acestei tari să vorbească limba engleză? A priori, nu. Mai ales atunci armata americană face obiectul sarcasmelor în special ale poporului când patrulele de aceasta nationalitate comit greșeala de a ucide un efectiv de cămile pe timp de noapte, pretexând accesul neautorizat al teroristilor. Concluzia care se desprinde este aceea că prezența franceză încă mai are un impact psihologic pozițiv asupra populatiei. Intâlnirea într-o seară întro cartier din Djibouti: Comisarul politiei, bancheri, comercianti, consilieri politici se întâlnesc la un prieten pentru a-mi explica situația politică a tarii, înconjurati de ceai dulce și khat. Este adevărat ca ademenirea khatului proaspăt cules de pe înaltimile Etiopiei sau din apropierea proprietatii președintelui în padurea Day, în cazul în care există o recolta, reînvie spiritele si întretine dezbaterea. Si deodată am realizat

visiblement agacée, ne comprenant pas la portée du message. Un lieutenant de service vînt sur les lieux et se mit au garde-à-vous devant ce vieillard qui brillait de médailles militaires. Il s'agissait d'un ancien combattant des forces françaises libres dont son chef avait été le général De Gaulle. Celui-ci insiste pour que la lettre soit transmise au général. Nous étions dans les années 1980. Le général était mort depuis le 9 novembre 1970. Le lieutenant remercia chaleureusement cet homme honoré d'avoir servi la France en l'informant que la lettre parviendra au Général. La lettre fut transmise aux autorités militaires pour que suite soit donnée...

Cette simple émotion ne suffit-elle pas à la France reconnaissante?

Nous sommes à Djibouti, pays de la francophonie, terre des extrêmes, septembre 2003. Il fait plus de 45°. La chaleur vous brûle les yeux. La base militaire française est endormie. Une section motorisée allemande rentre au poste. Quelques rares Djiboutiens circulent maladroitement en broutant du khat. Les Américains viennent de prendre pied récemment dans cette zone aride et installe une base militaire pour la lutte contre le terrorisme en mer Rouge. L'influence française va-t-elle se réduire? C'est la question que l'on se pose. Les Diiboutiens, vont-ils se mettre à parler l'anglais ? A priori, non. Surtout lorsque l'armée américaine fait l'objet de sarcasmes du peuple notamment, quand les patrouilles américaines commettent des erreurs en tuant un cheptel de chameaux en pleine nuit prétextant de l'intrusion de terroristes. Nous en concluons que la présence française conserve encore un impact psychologique de considération pour la population.

Rencontre d'un soir dans un quartier de Djibouti : Le commissaire de police, des banquiers, des commerçants, des conseillers politiques se rencontrent chez un ami pour m'expliquer la situation politique du pays avec abondance de thé sucré et de khat. Il est vrai, l'appât du khat fraîchement recueilli dans les hauteurs de l'Éthiopie ou à proximité de la

că sunt toți francezi pe undeva deoarece siau satisfacut serviciul militar în armata franceză în anii '60. Incep sa critice asiduu guvernele țărilor din care provin, în limba franceză, arabă și, ocazional, în ambele limbi naționale, Afar și Issa.

Bine ati venit în Djibouti. Erau preocupati de instalarea mea, dar îmi simțeam prezența printre ei ca un semn de respect al gazdei. Iubeau franceza, o învățasera de pe băncile școlii, atunci când TFAI² era încă o colonie franceză.

Primirea pentru un moment: Dupa ce a reusit sa scape de Goubet Al-Kharab, golful de demoni, o zonă vulcanică în culori mixte orbitoare ale pietrisului negru, într-un albastru de mare cu temperatura de aproximativ 55 ° în plin teritoriu Afar, urmam un râu pe o distanta de mai multi kilometri, un peisaj lunar de umbre și lumini pâna la întâlnirea cu un om. El ne explica într-o franceză perfectă cum a fost aceasta lume odată verde și împădurita înainte de desertificare. Dintr-un sat în vârful dealului, pornim spre Tadjoura. In departare, îl zarim pe Jean-François Deniau într-o barca, locul sau de retragere. Amprenta franceză este reala, dar discreta. Acest lucru obligă să ne gândim altfel valorile.

Marturia istoriei: Într-o zi, la școala franceză Françoise Dolto, cineva îmi împartaseste istoria familiei sale, inclusiv a serviciilor prestate Franței libere. Era mândru de a în posesia unor astfel de documente.

Citez: "Isman Aouali 1816
Ca răspuns la apelul Franței în pericol de moarte, v-ati alăturat forțelor franceze libere. Ati facut parte din echipa voluntara a bunilor tovarăși care au păstrat țara noastră în război și onoare. Ați fost dintre aceia care, în primele rânduri, i-au permis să câștige!

propriété du président dans la forêt du Day, si récolte il y a, ranime les esprits, entretient le débat. Et soudain, je réalise qu'ils sont tous français quelque part puisqu' ils ont fait leur service militaire dans l'armée française dans les années 60.

Ils se mettent à critiquer abondamment le gouvernement de leur pays en français, en arabe et de temps en temps dans les deux langues nationales, Afar et Issa.

Bienvenu à Djibouti. Ils se préoccupaient de mon installation, mais je sentais ma présence parmi leur assemblée comme la marque d'un respect de l'hôte. Ils aimaient le français, ils l'avaient appris sur les bancs de l'école quand le TFAI⁴ était encore une colonie française.

L'accueil d'un moment: Après avoir échappé au Goubet Al-Kharab, le gouffre des démons, un territoire volcanique mêlé de couleurs éblouissantes au noir de galets dans un bleu de mer, il fait environ 55°, en plein territoire Afar, nous suivons un oued sur plusieurs kilomètres, un paysage lunaire, d'ombres et de lumière jusqu'à la rencontre d'un homme. Il nous explique dans un parfait français ce que fût ce monde autrefois verdoyant et boisé de la forêt primaire du Day avant la désertification. D'un village perché, nous partons pour Tadjourah. Au large, nous apercevons Jean-François Deniau sur une embarcation, de son lieu de retraite.

L'empreinte française est réelle, mais discrète. Cela oblige à penser autrement nos valeurs.

L'histoire témoigne: Un jour, à l'école française Françoise Dolto, un Issa me fait part de l'histoire de sa famille et notamment des services rendus à la France libre. Il était fier de posséder de tels documents.

Je cite : « Isman Aoualé mat 1816 Répondant à l'appel de la France en péril de mort,

vous avez rallié les forces françaises libres. Vous avez été de l'équipe volontaire des bons compagnons qui ont maintenu notre pays dans la guerre et dans l'honneur. Vous avez été de ceux qui, au premier rang, lui ont permis de remporter la victoire! În momentul în care obiectivul a fost atins, aș dori să multumesc prietenos, simplu în numele Franței! 1st September 1945 C De Gaulle"

Au moment où le but est atteint, je tiens à vous remercier amicalement, simplement, au nom de la France! 1er septembre 1945 C. de Gaulle »

Imaginea limbii franceze hexagonului se masoara prin autenticitatea se mesure à son authenticité, une langue sa, o limba vehiculara de o asemenea véhiculaire d'une telle richesse, un héritage bogăție, o moștenire istorică, o cultură a historique à ne pas compromettre, une culture sacrului pentru memoria colectiva. Astfel este conturata identitatea francezei între

în afara L'image du français à l'extérieur de l'hexagone du sacré pour la mémoire collective.

Ainsi va l'identité du français entre le perçu et

perceput și trăit.

Un alt moment de reflecție se referă la însasi expresia apararii limbii franceze. Daca se pretinde ca vorbim de apararea francezei înseamna ca aceasta limba este în pericol. Dar nu sunt convins de acest lucru. Criza sau crizele ciclice, pentru a împrumuta expresia lui Nikolai Dmitrievici Kondratiev sunt perioade de reînnoire, reciclare, stimulente. Spatiile francofone vor salva, franceza prin inventie si creatie. terminologia militară, conceptul de apărare este caracteristic celui slab, care a esuat în ceea ce priveste datoria lui, care nu se angajează, atitudine cunoscuta sub numele de defensiva. Este deci vorba despre a suferi. Apararea este o artă militară, dar limitata atunci cand vine vorba de a mentine o stare de fant, o cale statică, o identitate fara ziua de mâine. Popoarele care abuzează de termenul "apărare" îsi diminueaza șansele de succes și de supraviețuire. O limba nu îsi datoreaza supravietuirea numai ofensivei, termen într-totul militar. În acest caz. strategia ofensiva trebuie să aiba o anumita tinta, în mod deliberat bine gandita în vederea mentinerii echilibrului de forțe și obtinerii admirației inamicului. Este întradevăr vorba de cuceriri dupa exemplul conservarii. Limba este o parte integrantă a spiritul de cucerire, fie ca este de ordin cultural, economic, politic sau militar. Trebuie această simplă analiză sa fie luata în serios?

Ambitia limbii franceze

Franceza si-a avut ora de glorie, situatie înca prezenta. Aceasta fapt nu ofera garantii viitorului său, care depinde doar de capacitatea de adaptare la transformarile societatii. În schimb, cele care vor prejudicia diversitatea lingvistica nu vor fi expresia globalizării și a avatarurilor sale. Mai mult, este necesar să amintim că globalizarea este un prieten fals, departe de a fi recent, acest

le vécu.

Une autre réflexion porte sur l'expression même de la défense du français. Si l'on prétend parler de défense du français, c'est que la langue française est en péril. Mais je n'en suis pas convaincu. La crise ou des crises cycliques pour reprendre l'expression de Nikolaï Dmitrievitch Kondratiev sont des périodes de renouveau, des stimulants, du recyclage. Les espaces francophones vont alors sauver le français par l'invention, la création. Pour reprendre la terminologie militaire, la notion de défense caractérise le faible, celui qui a failli à son devoir, celui qui n'entreprend pas, une attitude dite de la défensive. C'est donc subir. La défense est un art militaire, mais qui a ses limites lorsqu'il s'agit de maintenir un état de fait, une voie statique, une identité sans lendemain. Les peuples qui abusent de l'expression défense, amenuisent leurs chances de succès et de survie. La protection d'une langue ne doit sa survie qu'à l'offensive, expression bien militaire. En l'occurrence, la stratégie offensive doit être ciblée, réfléchie, bien pensée pour maintenir l'équilibre des forces et recevoir l'admiration de l'adversaire. Il s'agit bien de conquêtes à l'instar de la préservation. La langue est donc partie intégrante à l'esprit de conquête, qu'il soit d'ordre culturel, économique, politique ou militaire.

Cette simple analyse est-elle à prendre au sérieux?

L'ambition du français

Le français a eu son heure de gloire, mais encore. Cela n'engage en rien l'avenir de cette langue qui doit s'adapter aux mutations de la société. Au contraire, ce n'est pas l'expression même de la mondialisation et de ses avatars qui porteront préjudice à la diversité linguistique. Par ailleurs, il semble nécessaire de rappeler que la mondialisation est un faux ami; loin d'être récent, ce concept appartient à l'histoire de l'humanité, il suffit pour cela de faire l'histoire du coton ou du café pour

concept apartinând istoriei umanității. Pentru a demonstra acest lucru, este suficienta revizuirea istoriei bumbacului și a cafelei pentru a reliefa încurcătura de relații între companii și organizarea rețelelor. În acest concert al națiunilor, comunicarea era acel amestec de limbi și culturi sau, în final, fiecare se poziționa în funcție de capacitățile sale culturale. Existau contacte reale, chiar cordiale, în care se facea pur și simplu comerț în limba maternă. Nimic nu dauneaza, prin urmare, comertului atunci când este vorba de a face avere.

Aculturația nu este prezenta sub nici o forma. Cine vrea să comunice cu străinul pentru a face afaceri, nu simte neapărat nevoia de a folosi limba engleza sau o alta asemanatoare acesteia. Se creaza si se anticipeaza nevoia. Ce este vital înainte de toate? Este cultura sa originala care trebuie conservata. Engleza este implicit asociată cu globalizarea precum odinioara spaniola si responsabil acela este care abuzeaza rădăcinile. ignorându-i Companiile multinationale genereaza engleza. motive de comoditate, pentru că nu simt nevoia de a cunoaște cultura țării exploatate. A priori, nu sunt corporatiile multinationale cele care dau forma vietii, deoarece acestea reduc interesul pentru cultura. Suntem responsabili într-o anumita privinta pentru ca nu am reusit să ne eliberam de timp. Organizatia instituțională a Francofoniei are dreptul de a se exprima în franceză în conferinte organizate de ONU. Nimic nu o autorizeaza în textele cu utilizare numai în engleză. Diplomații francofoni pot redacta rapoarte în limba franceză și dialoga în cazul în care voința politică este matura. O astfel de afirmare are numai beneficii pentru constiinta francofona și respectul față de ceilalti. De ce un asemenea abandon ? America ne este familiara, este un aliat cu care vom avea întotdeauna relații de bună vecinătate dincolo de zidul Atlanticului.

démontrer l'enchevêtrement des relations entre les sociétés et l'organisation de réseaux. Dans ce concert des nations, la communication était ce mélange de langues et de cultures ou finalement, chacun se positionnait en fonction de ses capacités culturelles. Il y avait de véritables contacts, une entente cordiale où l'on faisait tout simplement du commerce dans sa langue maternelle. Rien ne nuit, par conséquent, au commerce quand il s'agit de faire fortune.

En aucun cas, il y a une forme d'acculturation. Qui veut communiquer avec l'étranger pour faire du commerce n'éprouve nécessairement le besoin d'utiliser l'anglais, ou un semblant d'anglais. On crée le besoin. On anticipe le besoin. Le monde anglo-saxon ne nous l'impose pas, on s'acharne à faire croire que tout est nécessaire. Ou'est-ce qui est vital avant tout! C'est sa culture originelle qu'il comporte de préserver. L'anglais est associé à la mondialisation par défaut comme jadis l'espagnol et le responsable est celui qui en abuse en faisant fi de ses origines. Les sociétés multinationales génèrent l'anglais commodité parce qu'elles n'éprouvent pas le besoin de connaître la culture du pays exploité. A priori, ce ne sont pas les sociétés multinationales qui façonnent la vie parce qu'elles sont réductrices de l'intérêt qu'elles portent la culture. Nous sommes responsables quelque part de n'avoir pas su nous affranchir à temps. L'organisation institutionnelle de la francophonie peut s'exprimer en français dans des conférences à l'ONU. Rien ne l'autorise dans les textes à l'usage unique de l'anglais. Les diplomates francophones peuvent rédiger des rapports en français et dialoguer si la volonté politique est mature. S'affirmer ainsi ne présente que des bienfaits pour la conscience francophone et le respect de l'autre. Pourquoi un tel abandon? L'Amérique nous est familière, c'est une alliée et nous aurons toujours des liens de bon voisinage au-delà du mur de l'atlantique.

Le monde arabo-musulman communique

Lumea arabo-musulmana comunică diferit. latino-americană comunică. asemenea, în mod diferit. Si Africa, acest continent vast necunoscut, cu multiple fatete, este fragmentat în mai multe zone lingvistice. Etiopia are mai multe limbi naționale și dialecte. Aceasta nu reprezinta o constrângere, cu atât mai puțin pentru Djibouti. Acest spatiu este în mare măsură influențat de lumea arabo-musulmana pâna la periferia Yemen și lumea sultanatelor. Faptul ca limba arabă este esențială în raport cu limbile minoritare, nu a împiedicat introducerea francezei în aceast tinut. In mod curios, există o competiție pentru învățarea acestei limbi ca și cum s-ar putea stabili o corelație istorică între aceasta și locatia liniei de cale ferată Djibouti-Addis Abeba.

Invățam o limbă pentru că ne place. Este vorba de sentimente iar în cazul în care constrângerea este cea care prevalează, efectul său devastator reduce aportul cultural la expresia sa cea mai simplă. Invățam araba. franceza pentru engleza, rusa, culturi. Daca respectul reciproc între globalizarii ne exorcizeaza imaginea frecvent cu progresul limbii engleze ca un proiect politic, aceasta nu înseamna ca diversitatea lingvistică este sterila si cu atât mai puțin dezamorsata cu manifestările și veleitatile de autonomie în marja unei lumi perfecte. Dovada pentru cele afirmate consta în renașterea a numeroase limbi regionale în Europa sau combativitatea culturilor latinoindiene în fata spaniolei, etc.

În secolul al XVI lea spaniol, mesianismele și milenarismele au insuflat deja viziuni globale ale lumii prin răspândirea imaginarului de la un continent la altul, cu un număr mare de interpretări și credințe. Globalizarea iberica a dus la construirea imaginarului, dar între obsesiile de realizare a dominației mondiale și raportul cu puterea reală, conflictele de influență nu genereaza pe termen lung nici învingator, nici învins, ci

latino-américain autrement. Le monde communique autrement. Et l'Afrique, ce vaste continent inconnu, aux multiples facettes, est fragmentée en plusieurs espaces linguistiques. L'Éthiopie a plusieurs langues nationales et de dialectes. Cela ne constitue pas une contrainte, encore moins pour Diibouti. Cet espace est largement sous l'influence arabo-musulmane jusqu'à la périphérie yéménite et le monde des sultanats. La langue arabe est incontournable avec les langues minoritaires, cela n'a pas nui à l'introduction du français dans cette contrée. Curieusement, il y a une émulation pour l'apprentissage de cette langue comme si l'on pouvait établir une corrélation historique entre cette langue et l'implantation de la ligne de chemin de fer Djibouti- Addis-Abeba.

Nous apprenons une langue parce que nous l'aimons. Il s'agit bien de sentiments et si c'est contrainte qui l'emporte, son effet dévastateur réduit l'apport culturel à sa plus simple expression. On apprend l'anglais, le russe, l'arabe, le français... pour le respect mutuel des cultures. Si l'image d'une mondialisation nous exorcise fréquemment avec l'avancée de l'anglais comme un projet politique, la diversité linguistique n'est pas à ce point stérile, encore moins désarmorcée avec ses manifestations et ses velléités d'autonomie en marge d'un monde parfait. En témoigne la renaissance de nombreuses langues régionales en Europe, la combativité cultures latino-indiennes devant des l'espagnol.

Au XVIe siècle espagnol, messianismes et millénarismes ont inculqué déjà des visions globales du monde en diffusant un imaginaire d'un continent à un autre avec quantité d'interprétations et de croyances. La mondialisation ibérique s'est appliquée à construire des imaginaires, mais entre les obsessions de parvenir à dominer un monde et le rapport à la puissance réelle, les conflits d'influence ne génèrent à long terme ni vainqueur, ni vaincu, mais des turbulences sans fin.

doar turbulente fara sfarsit.

..Limbile monarhiei, indiferent ca este vorba de latina bisericii și a dreptului, de italiana poetiilor. de castiliană si portugheza administratorilor, sunt vectori inseparabili de globalizarea intelectuala ... Globalizarea latinei, a limbilor iberice și italianei nu interzice dezvoltarea limbilor Amestecul de rase, occidentalizarea si globalizarea sunt procese paralele simultane care se completează în aceeasi masura în care se opun sau sunt contradictorii. Limbile vorbite în viața de zi cu zi, începând cu spaniola, sunt supuse la toate posibilele distorsiuni .... La fel cum imaginile metise nu înceteaza să prolifereze. cuvintele și expresiile se transforma, africanizeaza, indianizeaza. se se creolizeaza. [...]"5

Astfel, limbile de comunicare destinate în primul rând schimbului între indivizi fac posibila depăsirea barierelor lingvistice, dar aceste limbi identitare nu sunt condamnate în funcție de contextele locale, regionale sau nationale. În centrul Americii liberale, bilingvismul a devenit din ce în ce mai mult o realitate în cartierele orașelor americane precum New York unde se afiseaza engleza și spaniola. Hindi și engleza sunt raspândite în India. Limbile numite imperiale care sunt mai ales engleza, spaniola, araba, rusa, portugheza și franceza se deosebesc prin faptul ca sunt fluxuri de comunicare în uz si raspândite în țări altele decât cele de origine. Acest grup de limbi constituie noduri, ramificații ale geografiei spațiale a ariilor culturale la putere si nu contribuie cu nimic la apariția unor noi identități, cum ar fi chineza, basca, catalana în Spania, swahili în Africa de Est sau poloneza care va deveni o limba pivot a instituțiilor europene.

Se poate vorbi de dinamica francezei și introducerea riscului ca vector de promovare a unei culturi?

« Les langues de la Monarchie, qu'il s'agisse du latin de l'église et du droit, de l'Italien des poètes, du castillan et du portugais des administrateurs. sont des vecteurs indissociables de la globalisation intellectuelle. ... La globalisation du latin, des langues ibériques et de l'Italien n'interdit pas l'évolution des langues parlées. Métissages, occidentalisation et globalisation sont des processus parallèles et simultanés qui se complètent autant qu'ils s'opposent ou se contrarient. Les langues parlées dans la vie quotidienne, à commencer par l'espagnol, subissent toutes les distorsions possibles.... Tout comme les images métisses ne cessent de proliférer, les mots, les expressions se transforment, s'africanisent, s'indianisent, se créolisent. [...] » 10

Ainsi, les langues de communication destinée surtout à l'échange entre les permettent de surmonter les barrières linguistiques, mais selon les contextes locaux, régionaux ou nationaux, les identitaires ne sont pas condamnées. Au cœur même de l'Amérique libérale, le bilinguisme est devenu de plus en plus une réalité notamment dans les quartiers des villes américaines comme New York où s'affichent l'anglais et l'espagnol. L'hindi et l'anglais sont répandus en Inde. Les langues dites impériales que sont surtout l'anglais, l'espagnol, l'arabe, le russe, le portugais et le français se distinguent parce que ce sont des flux de communication en usage et répandus dans des pays autres que le pays d'origine. Ce groupe de langues constitue des nœuds, des carrefours de la géographie spatiale des aires culturelles en puissance et ne contribue en rien à l'émergence de nouvelles identités, de dynamiques telles que le mandarin en Chine, le basque ou le catalan en Espagne, le swahili en Afrique orientale où le polonais qui va devenir une langue pivot des institutions européennes.

Peut-on parler de dynamique du français et introduire le risque comme vecteur pour la A sti sa-ti asumi riscuri înseamna a cultiva viitorul. Și istoria ne amintește din nou și din nou: Iata în acest sens mărturia unui profesor musulman - 1924 - 1927:

[...] Am fost acceptat la concursul de burse [...]. Tatal meu a mers sa-l vada (pentru a cere sfat), pe primul meu maestru de la scoala coranica. Descins dintr-o familie de sfinti magrebiani, foarte pios, se retrasese in tabara de corturi. Ii spuse: "Gendouzek este tot elevul tau - este la picioarele tale – spune-i ce să facă. Acest bun invatator batrân se gândi și spuse: "Fiul tău știe destula religie, este inalterabil, iar viitorul este în limba franceză. Fa-l invatator" si astfel m-am dus în oraș la cursul complementar, la adevărata școală.

Documente citate de F. Colonna, Invatatori algerieni: 1883 -1939, Imprimeria Stiintelor Politice, 1975.

Diversitatea, disparitatile, lumea cunoaște atât reculul indentitar cat și dezvoltarea altor culturi. Tulburările politice sunt vechi de când lumea și sunt apanajul omului care se caută. Suntem un mozaic cultural cu tradițiile, obiceiurile, dogmele si cultele noastre monoteiste sau politeiste. Trebuie să ne suportam.

Precum un geograf, să luam o hartă și sa observam. Lumea este, practic, împărțită în șase mari grupe: lumea africana, lumea arabo-musulmana, lumea latino-americana, lumea chineză, lumea europeană și nordamericană și lumea indo-malaeziana. Prezența coloniala franceza s-a facut simtita în aproape cele patru colțuri ale lumii. Nu exista un punct geografic în care memoria Franței sa nu se afișeze, fenomen prezent chiar și în teritoriile Antarcticii de Sud.

Acest lucru nu este orgoliu. Din contra, este întâlnirea cu străinul care face Franța sa traiasca. Niciun regret, nicio frustrare, ca în

promotion d'une culture?

Savoir prendre des risques, c'est cultiver l'avenir. Et l'histoire nous le rappelle inlassablement : En voici le témoignage d'un instituteur musulman - 1924 – 1927 :

[...] J'ai été reçu au concours des bourses [...]. Mon père est allé voir (pour demander conseil) le premier maître d'école coranique que j'avais eu. D'origine maraboutique, très pieux, il était retiré dans le douar. Il lui dit : « Gendouzek - c'est toujours ton élève - est à tes pieds - dis - lui quoi faire. » Ce bon vieux maître réfléchit et lui dit : « Ton fils sait assez de religion, il est inaltérable, et l'avenir est à la langue française. Fais - en un instituteur » et je suis allé en ville, au cours complémentaire, à la véritable école.

Documents cités par F. Colonna, Instituteurs algériens : 1883 -1939, Presses de Sciences Po, 1975.

Diversité, disparités, le monde connaît à la fois des replis identitaires et l'épanouissement d'autres cultures. Les turbulences politiques sont vieilles comme le monde et sont l'apanage de l'homme qui se cherche. Nous sommes une mosaïque culturelle avec nos traditions, nos coutumes, nos dogmes, nos cultes monothéistes ou polythéistes. Nous devons nous supporter.

Pour un géographe, prenons une carte et observons. Le monde se divise pratiquement en six grands groupes : le monde africain, le monde arabo-musulman, le monde latino-américain, le monde chinois, le monde européen et nord-américain et le monde indo-malais. La présence coloniale française a siégé pratiquement aux quatre points cardinaux du monde. Il n'est pas un point géographique vierge où la mémoire de la France ne s'affiche même dans les territoires de l'Antarctique austral.

Ce n'est pas de l'orgueil. Au contraire, c'est la rencontre de l'étranger qui fait vivre la France. Point de regrets, point de frustrations, comme trecut. Va trebui, binînteles, sa ne recunoaștem greșelile coloniale, durerile coplesitoare precum și efortul intens în întalnirea cu strainul. Contribuția culturală a Franței nu este neutra, trebuie să luptam împotriva reculului identitar, factorul al naționalismului și incoerențelor.

Intrebarea: Avem o misiune de îndeplinit?

Lupta pentru influența francezei este o datorie, un respect pentru propria identitate, franceza precum marea nu are nici o limită spatiala. Trebuie să cream o viziune a existentei în conformitate cu ambitiile noastre. Aceasta înseamna sa nu confruntam cu problemele doar la suprafața, fără a încerca să le rezolvam, ci sa perseveram cu bunul simt al dreptului de a asigura un viitor și de a se poziționa ca lider teatrele de operațiuni exterioare.

Limba franceză este un curent marin. Ca pentru a observa marea, citez "de asemenea, de aproape treizeci de ani, omul si-a ridicat ochii în cer, pentru a vedea marea. I se vor închide ochii ? Putem sa ne temem de acest lucru. Satelitii îmbatrânesc. Dacă nu se decide înlocuirea lor la timp, va veni vremea când, din lipsa de privitori, observatia va fi întrerupta. Zeci de ani de eforturi vor fi partial distruse. Valoarea unei curiozitati este continuitatea sa. Este, de asemenea, nemulțumirea sa permanentă: putem sa ne multumim cu contemplarea suprafaței mării, fără a persevera în a-i explora adâncurile? Utilitatea unui ochi consta in dubla capacitate pe care o are privitorul de a înțelege informațiile primite și de a trage consecinte, ca în caz de nevoie, sa se traga alarma".6

Haideti sa ne uitam mai atent la aceasta harta a lumii:

Suntem noi gata sa modulam o politică culturală coerentă, să investim în mijloacele care se impun? Lumea francofona, chiar și în fierbere, este din ce în ce mai atractiva

de par le passé, nous devons reconnaître certes nos erreurs coloniales, nos déchirements et aussi notre immense labeur dans la rencontre de l'étranger. L'apport culturel de la France n'est pas neutre, il faut lutter contre le repli identitaire, facteur de nationalisme et d'incohérences.

À la question : Avons-nous une mission à remplir?

Combattre pour l'influence du français est un devoir, un respect pour sa propre identité, la mer n'a aucune limite spatiale, le français non plus. Nous devons engendrer une vision de notre existence conforme à nos ambitions. C'est-à-dire ne pas effleurer les problèmes à la surface sans chercher à les résoudre, mais persévérer avec le bon sens du droit pour assurer un avenir et se positionner en leader sur les théâtres d'opération extérieurs.

Le français est un courant marin. Comme pour observer la mer, je cite: « aussi, depuis près de trente ans, l'homme a-t-il lancé des yeux dans le ciel pour qu'ils observent la mer. Ses yeux vont-ils se fermer? On peut le craindre. Les satellites vieillissent. Si l'on ne décide pas à temps leur remplacement, le moment viendra où, faute de guetteurs, le guet s'interrompra. Des dizaines d'années d'efforts seront, pour partie, ruinées. La valeur d'une curiosité, c'est sa continuité. Et aussi son insatisfaction permanente: peut-on se contenter de guetter la surface de la mer sans s'acharner à explorer ses profondeurs?

L'utilité d'un œil, c'est la double capacité qu'à celui qui regarde de comprendre les informations reçues et d'en tirer les conséquences pour. au besoin, sonner l'alarme. » 11

Regardons de plus près cette carte du monde : Sommes-nous prêts à moduler une politique culturelle cohérente, à investir les moyens qui s'imposent ? Le monde francophone, même en ébullition, nous est acquis, celui-ci constitue de plus en plus un attrait des autres nations pour une diplomatie de l'éthique. Et le reste, ce pentru alte națiuni în vederea unei diplomatii a eticii. Iar restul, sunt lumi disparate în care trebuie sa fim prezenti. A pune o piatră, a forma o ființă umană în cultura noastră înseamna a-i recunoaște valoarea, existența, viața. Avem legături culturale tradiționale cu America. Este vecinul nostru atlantic. Lumea asiatica este în fierbere și influența noastră preocupa destul de mult o populatie de peste 1,5 miliarde de oameni.

Subcontinentul indian este o putere în curs dezvoltare. Spatiul islamic dintre identitati, suveranitatea limitata si conflictele partizane confera vitalitate mai ales unei populații tinere. Situatia Iranului în această parte a lumii trebuie reexaminata. Africa cu multiple fațete nu încetează niciodată sa surprinda prin capacitatea de adaptare la riscuri și sa genereze o noua renaștere. Acest continent este plin de mistere pentru cel care stie sa observe si are un potențial nelimitat. Viitorul Frantei este, de asemenea, să se căsătorească cu acest mozaic cultural. Un sincretism cultural unde pot coexista fără probleme, populații rezultate în urma colonizarii imigratiei. si

În acesta turbulența geopolitica, un element crucial pare determinant si promitător în vederea reunirii oamenilor prin eliminarea barierelor culturale perverse în vederea formarii unei lumi mai umanizate. Acest este prezent pretutindeni, reprezentat de locul femeilor în societatea umană. Emanciparea acestora conține în ea însasi o sinergie capabila sa lupte împotriva abuzurilor fizice, sclaviei, inegalitatilor si nedreptatii. Aceaste femei pe care le gasim peste tot luptă pentru dreptul la educație. In Djibouti, 75% dintre femei erau analfabete, dezvoltarea miscarii asociative contribuind la evolutia unei societati. Putem întreprinde modest actiuni de formare și de învățare a limbii franceze în simbioză perfectă cu emanciparea femeilor. Într-o zi, aceste femei vor ocupa o functie înalta în economie si

sont des mondes disparates où nous devons être présents. Posez une pierre, formez un être humain à notre culture, c'est reconnaître sa valeur, son existence, sa vie.

Nous avons des liens culturels traditionnels avec l'Amérique. C'est notre voisin atlantique. Le monde asiatique est en ébullition et notre influence est largement préoccupante pour une population de plus de 1,5 milliard d'habitants.

Le sous-continent indien est une puissance en gestation. L'espace islamique entre identités, souveraineté limitée et conflits partisans regorge de vitalité, notamment une population jeune. L'Iran doit être reconsidéré dans cette partie du monde. L'Afrique multiple n'en finit pas de surprendre par sa capacité d'adaptation aux risques et de générer une nouvelle renaissance. Cette Afrique est pleine de mystères pour celui qui sait observer et dispose d'un potentiel sans limites. L'avenir de la France est ailleurs pour épouser cette mosaïque culturelle. Un syncrétisme culturel où peuvent cohabiter sans heurts des populations issues de la colonisation et de l'immigration.

Dans cette turbulence géopolitique, un élément semble déterminant et prometteur pour rassembler les êtres humains en éliminant les obstacles culturels pervers vers un monde plus humanisé. Et cela vous l'observez partout, c'est la place de la femme dans la société des hommes. Le mouvement d'émancipation de la femme contient en elle une synergie capable de lutter contre les violences physiques, l'esclavage, les inégalités, l'injustice. Cette femme que l'on trouve partout combat pour le droit à l'instruction. 75 % des femmes étaient analphabètes à Djibouti et l'essor du mouvement associatif contribue toujours à faire évoluer une société. Sans prétention, nous pouvons engager des actions formation et d'apprentissage de la langue française en parfaite symbiose l'émancipation des femmes. Un jour, ces deviendront femmes des cadres l'économique et du politique et porteront en politica amplificând valoarea limbii pe care au învățat aici și acolo.

Instituția, un partener implicat?

A preda o limbă, a forma un personal, a crea un institut sau o instituție culturală nu reprezinta numai o decizie administrativă. Este vorba si de un act politic. De asemenea, influența francezei în străinătate depinde în mare măsură de corpul diplomatic și de vointa de a face din aceasta un instrument de negociere. Sau, este domeniul aparentelor cel care prevaleaza ? Diplomatia poate fi indrazneata pentru limba franceza?

În acest caz, personalitatea șefului de echipa este crucială pentru stabilirea unor relații cordiale. Nimic nu împiedică diplomația să fie îndrăzneața pentru reputația unei culturi în loc să se cantoneze la o reprezentare unică, la teama sancțiunii diplomatice sau la ritualurile comportamentale în detrimentul calității misiunii.

Nimic nu impune companiilor franceze să recurga la limba engleză, bilingvismul putând deveni, de asemenea, o regulă. Aceasta are un rol capital pentru prestigiul si raspândirea francezei. Citez: "... Cei care осира posturile noastre (bancheri industriali. înalti functionari în alte subliniaza jurisdicții), faptul ambasadorul și colaboratorii săi pot juca un rol decisiv pentru interesele francezei atunci când beneficiaza de introduceri care le asigură un comportament dinamic. Aceasta capacitate de reacție poate deveni esențială în țările în care autoritățile sunt implicate în gestionarea economiei. Este, în general, cazul tarilor din lumea a treia unde Franța trebuie să fie reprezentata de funcționari de calitate. "

Deci, totul este doar aparență sau dezamăgire! Poate avea sinceritatea un preț? Aceasta logica a aparentelor, acest declin al

estime la langue qu'elles ont apprise ici et là.

L'institution : un partenaire impliqué?

Enseigner une langue, former un personnel, créer un institut ou bien fermer un établissement culturel, tout cela, ce n'est pas seulement et simplement une décision administrative. C'est un acte politique. Aussi, l'influence du français à l'étranger dépend largement du corps diplomatique et de sa volonté d'en faire un outil de négociation. Or, c'est souvent le règne des apparences qui l'emportent. La diplomatie peut-elle être audacieuse pour le français ?

Dans ce cas de figure, la personnalité du chef de mission est primordiale pour des relations cordiales. Rien n'empêche à la diplomatie d'être audacieuse pour la réputation d'une culture au lieu de se cantonner à une simple représentation, à la peur de la sanction diplomatique ou aux rituels des conduites de comportement qui nuisent à la qualité de la mission.

Rien n'oblige les entreprises françaises à avoir recours le tout à l'anglais, le bilinguisme peut aussi devenir une règle. Elles ont, elles aussi, un rôle capital dans la diffusion de la langue française et du prestige de cette langue. Je cite : « ... Les utilisateurs de nos postes (industriels banquiers, hauts fonctionnaires d'autres administrations), soulignent que l'ambassadeur et ses collaborateurs peuvent jouer un rôle décisif pour les intérêts français quand ils bénéficient des introductions que leur assure un comportement dynamique. Cette capacité d'intervention peut devenir essentielle dans les pays où les autorités sont impliquées dans la direction de l'économie. C'est en règle générale, le cas dans le Tiersmonde où la France doit être représentée par des fonctionnaires de qualité. »¹²

Alors, tout n'est qu'apparence ou désillusion! La sincérité peut-elle avoir un prix? Cette logique du paraître, ce repli sur la

aceasta greutate ierarhica reprezentarii. ilustrată prin telegrama diplomatica sau utilizarea secretului în timp ce puterea este în altă parte, întretin conformismul si incapacitatea de a actiona în timp real. A munci pentru proiecte fiabile necesită o mare concentrare de spirit. un angajament posturi personal unde certurile pe anecdote precum ratacirea telegramelor diplomatice cu dezvăluirea secretului nu-si au locul.

., dilema Citez: dintre distanta incintei persoanei și comuniunea cu celalat. mod concret cazul ambasadorilor. Acestia îsi moderează atât angajamentul cât si distantarea, îsi construiesc atitudinea în functie de contururile politeții și rolul instituțional. Evita îndrăznelile sau actele prea ponderate cu pretul unui sacrificiu de sine, o cotă de moderatie a caracterului lor8.

A face marea politica înseamna a stii sa asculti doleantele lumii în care cultura franceză trebuie să fie un factor favorizant al exportului de cunoștințe prin transmiterea către cei care nu le poseda. Este ușor de distrus dar dificil de reconstruit. Trebuie să reconsideram instituția franceză și rețeaua sa culturala. Dar ce este de facut în cazul în care nu există voință politică ?!

Voința politică este o decizie politică care apartine unui cabinet operational structurat în rețele, un cadru administrativ civilizat pentru interesul public înseamnând deja un progres major. Trebuie, totusi, să mobilizam toate energiile împrăștiate aici si acolo pentru a pune laolalta mijloacele indispensabile unei bune gestiuni a resurselor umane.

Există atât de multe interese partizane în joc încât nu mai suntem în masura sa ne îndeplinim misiunea?

La un moment dat, reformele se impun în viața unei instituții. Reducerile bugetare nu sunt suficiente pentru a insufla o politică nouă. Orice politică bine gândita necesită o

représentation, cette pesanteur hiérarchique illustrée par le télégramme diplomatique ou l'usage du secret alors que le pouvoir est ailleurs, entretiennent un conformisme, une incapacité à agir en temps réel. Travailler pour de projets fiables nécessite une grande concentration de l'esprit, un engagement personnel où l'on n'a que faire des querelles de postes, des anecdotes telles que l'égarement de télégrammes diplomatiques au secret dévoilé.

Je cite: « le dilemme entre « la distance de l'enceinte de la personne » et « la communion avec autrui », se pose en termes concrets aux ambassadeurs. Ceux-ci modèrent à la fois leur engagement et leur distanciation, construisent leur attitude en fonction des contours de leur civilité et de leur rôle institutionnel. Ils évitent les audaces ou les actes trop pondérés au prix d'un certain sacrifice de soi, d'une part de modération de leur caractère. 13

Faire de la grande politique, c'est savoir écouter les doléances de ce monde où la culture française doit être un service pour l'exportation du savoir en le transmettant à ceux qui ne possèdent pas. Il est facile de détruire, il est difficile de reconstruire. Nous devons reconsidérer l'institution française et son réseau culturel. Mais que faire s'il n'y a pas de volonté politique!

Une volonté politique, c'est une décision politique qui relève d'un cabinet opérationnel structuré en réseau, un cadre administratif policé pour l'intérêt général, c'est déjà faire la révolution. Il faut pourtant rassembler toutes ses énergies éparpillées ici et là pour unir des moyens indispensables à une gestion saine des ressources humaines.

Y a-t-il autant d'intérêts partisans en jeu pour ne plus être en mesure de remplir sa mission? Les réformes s'imposent à un moment donné dans la vie d'une institution. Il ne suffit pas d'entreprendre des coupes budgétaires pour insuffier une nouvelle politique. Toute politique réfléchie nécessite un investissement financier adapté aux circonstances. Tout le

investiție financiară adaptata circumstanțelor. Toată lumea era gata să spuna că rețeaua culturala franceza este mandria Franței. Toti sunt plini de sine datorita acestei pânze de paianjen care nu formează o rețea adevărată, ci o structură piramidală unde puterea este ierarhizata.

Prima obiecție: Instituția nu poate fi rentabila într-o structură ierarhică unde puterea este adesea concentrată în mâinile unei singure persoane. Este, asadar, necesara diluarea puterii cu riscul de a compromite, de a actualiza forme de incompetență, Principiul ierarhic afectează calitatea muncii, dar reprezintă în schimb un refugiu pentru conservatori și carierism, care nu necesită nici un risc. Structura de retea de tip responsabilitate comună orizontal cu provocărilor răspunde. deci. societătii noastre.

A doua obiecție: O instituție traieste prin personalului său. Acest lucru demonstrează importanța recrutarii managerilor și angajaților. În multe cazuri, carierismul, reflexul corporatist este cel care predomină. Intrigile, certurile erodeaza calitatea muncii. O viziune a ordinii si o organizare administrativă flexibila se impun prin manageri competenti, o formare adecvată, misiuni clar definite cu obligativitatea rezultatului.

Impartirea responsabilitatii pentru recrutare se impune între mai multe ministere în cadrul unei comisii regrupând afacerile culturale, Directia pentru Relatii Europene, Internaționale și de Cooperare (DREIC) a Ministerului Educației, Ministerul Afacerilor Externe precum și prezența unor membri alesi ai Parlamentului (comisii culturale). În această etapă. autoritătile competente negocieaza astfel crearea posturi bugetare, inclusiv sistemul de carieră si gestiunea flexibilă a forței de muncă sub formă de contracte pentru eficiența rețelei

monde se prête à dire que le réseau culturel français est la fierté de la France. Tout le monde est bouffi d'orgueil de cette toile d'araignée qui ne forme pas un réel réseau, mais une structure pyramidale à pouvoir hiérarchisé.

Première objection: L'institution ne peut pas être rentable dans une structure hiérarchisée où le pouvoir se concentre souvent dans la main d'un seul. Il faut alors diluer le pouvoir au risque de compromettre, de mettre à jour des formes d'incompétence. Le principe hiérarchique nuit à la qualité du travail, mais constitue en revanche un refuge pour les conservateurs et le carriérisme qui ne nécessite aucun risque. La structure en réseau de type horizontal avec la coresponsabilité répond alors aux enjeux de notre société.

Deuxième objection: Une institution vit de son personnel. C'est dire l'importance du recrutement de cadres et d'employés ayant le sens de l'intérêt général. Dans bon nombre de cas, c'est le carriérisme qui l'emporte, le réflexe corporatiste. Les intrigues, querelles amenuisent la qualité du travail. Une une vision l'ordre, organisation administrative souple, flexible s'impose avec des cadres compétents, une formation adéquate, des missions clairement définies avec l'obligation de résultat.

Un partage de responsabilité du recrutement s'impose entre plusieurs ministères au sein d'une commission regroupant les affaires culturelles. la Direction Relations des Européennes, Internationales et de Coopération (DREIC) du ministère l'Education, les Affaires étrangères ainsi que la présence de membres élus du Parlement (commissions culturelles). À ce stade, les autorités compétentes négocient alors la création de postes budgétaires incluant système de carrière et gestion souple de l'emploi sous forme de contrats pour l'efficacité de ce réseau francophone. Intégrité, professionnalisme et impartialité doivent

francofone. Integritate, profesionalism și imparțialitate sunt calitati care trebuie să ghideze functionarul în misiunea serviciului public.

Un sistem de cariera similar instituțiilor europene garantează o gestionare flexibila a fortei de muncă, cu condiția să respecte o anumita deontologie a serviciului public. Misiunea în străinătate trebuie să respecte norme specifice de gestionare pentru a abilitățile parcursurile îmbunătăti şi profesionale ale agentilor. Contractul de muncă de tip comunitar conform principiului liberei circulatii a persoanelor va trebui sa se generalizaze mai târziu în dreptul functiei publice, permitând agentului să-i fie atribuit un loc de muncă ca recunoaștere a meritelor si drepturilor în conformitate cu regula de echivalență a experiențelor profesionale.

Obiectia a treia: formarea managementului public. Personalul este rareori instruit. Nimic nu se inventeaza, totul se formeaza. Desi se informatizarea societătii. produce echiparea statelor cu tehnologia informației de ultima generatie, capabila sa creeze un guvern virtual, posturile retelei sunt încă subalimentate. Influenta tehnologiei este de asa natură incât trebuie să se solicite personalului achizitionarea unei acreditari în domeniul tehnologiei informației. Aceasta exista, ECDL⁹ fiind o recunoastre competentelor IT dobândite prin formarea sau prin studiu individual, continua recunoscuta la nivel mondial. În aceeași perspectivă, și anume prezentarea unei planificari bugetare anuale de program în perfecta armonie cu nevoile locale va permite atingerea obiectivelor stabilite de post. Acest lucru presupune inventarul în caz de nevoie si responsabilitatea agentului în ceea ce priveste cheltuielile bugetare.

Sectorul cultural constituie înmultirea exceselor functiei publice, o administratie centralizată, care nu are legătură cu

guider l'agent dans la mission de service public.

Un système de carrière similaire institutions européennes garantit une gestion de l'emploi souple à la condition qu'il faille respecter une certaine déontologie du service public. La mission à l'étranger doit répondre à des règles de gestion spécifique pour valoriser les compétences et les parcours professionnels des agents. Le contrat de travail de type communautaire selon le principe de la libre circulation des personnes devra plus tard se généraliser dans le droit de la fonction publique en donnant la possibilité à l'agent d'être affecté sur un emploi en reconnaissant le mérite et sans le léser dans ces droits selon la règle de l'équivalence des expériences professionnelles.

Troisième objection : la formation au management public. Le personnel est rarement formé. Rien ne s'invente, tout est formation. Alors que la société s'informatise, que des Etats soient équipés en technologies de l'information de dernière génération, capable de créer un gouvernement virtuel, les postes réseau sont encore sous-alimentés. L'emprise de l'informatique est telle qu'il faut imposer au personnel l'acquisition d'un titre de compétences en technologies de l'information. Cela existe, l'ECDL¹⁴ est une certification de compétences informatiques acquises formation continue ou par autoformation, reconnue dans le monde entier. Dans la même perspective, savoir présenter programmation annuelle budgétaire en parfaite harmonie avec les besoins locaux permettra d'atteindre les objectifs fixés par le poste. Cela suppose faire l'état des lieux et engager si nécessité il y a, la responsabilité de l'agent, eu égard des dépenses budgétaires.

Le secteur culturel est la reproduction des excès de la fonction publique, une administration centralisée qui est étrangère à la performance, au mérite des agents et à la responsabilité dans un contexte de morosité, performanta, cu meritul funcționarilor si responsabilitatea într-un context melancolie, de nedreptati sociale și de criza a unui model social. Concepția rigidă a serviciului public privează cetățeanul de servicii competente şi afectează reprezentarea francezei peste hotare. Cu toate că verificarea cheltuielilor publice este necesară pentru restabilirea finantelor. metoda, autenticitatea functionarului sunt virtuți proprii pentru a fi folosite ca atare, în timpul misiunii. Aceasta implica câteva reguli de încredere și cordialitate precum:

- Respectul reciproc: Ce se intelege prin "respect reciproc"? Este vorba de stabilirea unei reguli de conduită pentru o mai buna evaluare a nevoilor. Limba franceză este primul ambasador reprezentant al țării; o încredere reciprocă si fara echivoc trebuie să stabileasca mai ales în înmânarea scrisorilor de acreditare. "Respect" înseamnă a merge în calea celuilalt, a patrimoniului, limbii si istoriei sale. Corespondența se poate redacta în limba țării gazdă, fără a abuza de utilizarea limbii engleze, cu sprijinul traducătorilor autorizati. Nu numai ca respectam si valorizam o altă cultură dar prin aceasta investiție putem obține beneficii pentru înțelegerea sistemelor noastre de gândire si a motivației de a studia limba franceză. Este vorba, asadar, despre o problemă etică.
- Acorduri de cooperare: Trei axe majore pot fi dezvoltate pentru a defini convențiile oficializate prin lege.

Primul punct: acte juridice care permit legalizarea negocierilor între posturi și țara gazdă. A fi în posesia de informații fiabile cu privire la situația țării înseamna îndrumarea care permite, ulterior, poziționarea și justificarea acțiunii prin argumente juridice. Sa luam exemplul Tratatului de Amicitie Franco-Estoniana, semnat în 1993 între președintele M. F.

d'injustices sociales et de crise d'un modèle social. La conception figée du service public prive le citoyen de services compétents et cela se répercute sur la représentation française à l'étranger. Bien que la maîtrise des dépenses publiques soit indispensable pour assainir les finances, la méthode, l'authenticité du fonctionnaire sont des vertus propres à la manière de servir notamment en cours de mission. Cela implique quelques règles de confiance et d'entente cordiale telles que :

- Le respect mutuel : Que pouvons-nous entendre par " respect mutuel"? Il s'agit d'établir une règle de conduite pour pouvoir mieux évaluer les besoins. La langue française est le premier ambassadeur pour les services de représentation de notre pays, une confiance mutuelle doit s'établir et sans équivoque notamment dans la remise des lettres de créance. "Respect" signifie aller à l'encontre de l'autre, de son patrimoine, de sa langue, de son histoire. Les actes de la correspondance peuvent se faire dans la langue du pays hôte sans l'usage abusif de l'anglais, avec l'appui de traducteurs assermentés. Non seulement, nous respectons et portons en estime une autre culture; par cet investissement, nous pouvons obtenir des retombées pour la compréhension de nos systèmes de pensée et la motivation pour l'étude du français. C'est donc une question d'éthique.
- Des conventions de coopération : Trois axes majeurs peuvent être élaborés pour définir des conventions, formalisées par le droit.

Premier point: des actes juridiques qui permettent de légaliser des négociations entre postes et pays hôte. Être en possession d'informations fiables sur la situation du pays, c'est-à-dire le renseignement rare qui permet par la suite de se positionner et d'avoir des arguments juridiques pour justifier son action. Prenons l'exemple du traité d'amitié francoestonien signé en 1993 entre le Président M. F. Mitterrand et son homologue estonien M. L.

Mitterrand și omologul său estonian M. L. Meri. Acest tratat judicios a avut ideea unica de a pune bazele unei cooperari lingvistice în conformitate cu articolul 8.

Extract:

În cadrul articolului 8 din Tratatul de înțelegere, prietenie și cooperare între Republica Estonia și Republica Franceză din ianuarie 26, 1993 cu privire la angajamentul de a promova formarea continua a profesorilor de limba franceză, ce constituie o condiție prealabilă pentru acțiuni de cooperare durabilă și în conformitate cu proiectul "Stabilirea unei rețele de formatori pentru profesorii de franceză în Republicile Letonia, Lituania și Estonia", între Ministerul Educației al Republicii Estonia și Ambasada Franței în Estonia (numite în continuare - cele două părți), s-au convenit urmatoarele:

Obiectul Convenției:

formatorilor domeniul în Pregătirea predarii limbii franceze și posibilitatea dezvoltarii competentelor profesionale ale profesorilor de franceza. ... Ministerul Educației, Departamentul Estonian al lingvistice analizeaza nevoile Politicii profesorilor de franceza în materie de continua şi prezinta formare coordonatorului de proiect, înainte de începutul lunii aprilie a fiecărui an, recomandări de luat în considerare în elaborarea programelor de formare continua pentru profesorii de limba franceză

Al doilea punct: acte juridice care să întărească poziția organizatiilor francofone. Partenerii instituționali francofoni sunt în mare măsură subestimati în politica lingvistică a posturilor. Acestia dispun de o logistica si o retea ce merita să fie exploatate pentru o bună guvernare.

Al treilea punct: acte juridice care

Meri. Ce traité judicieux avait la particularité de poser les bases d'une coopération linguistique en vertu de l'article 8.

Extrait:

Dans le cadre de l'article 8 du Traité d'entente, d'amitié et de coopération entre la République d'Estonie et la République relatif à française du 26 janvier 1993 l'engagement de favoriser la formation continue des enseignants de français avec une importance particulière aux formations linguistiques, qui constituent un préalable nécessaire à des actions de coopération durable et conformément aux dispositifs du projet "Mise en place d'un réseau de formateurs pour les enseignants de français dans les Républiques de Lettonie, de Lithuanie et de l'Estonie ", entre le Ministère de l'Education de la République de l'Estonie et l'Ambassade de France en Estonie (nommés par la suite – les deux Parties) il a été convenu ce qui suit:

Objet de la Convention

Préparer des formateurs dans le domaine de l'enseignement du français et assurer aux enseignants de français la possibilité de développer leurs compétences professionnelles.

... Le ministère estonien de l'éducation, Département de la politique linguistique analyse les besoins des enseignants de français en matière de formation continue et présente au Coordinateur du projet avant le début du mois d'avril de chaque année des recommandations à prendre en compte pour l'élaboration des programmes de formation continue pour les enseignants de français.

Deuxième point: des actes juridiques qui confortent la position des organisations francophones. Les partenaires institutionnels francophones sont largement sous-estimés dans la politique linguistique des postes. Ils disposent d'une logistique et d'un réseau qu'il convient d'exploiter à des fins de bonne gouvernance.

formalizeaza cadrul programelor europene de formare și educație. Uniunea Europeana este un santier vast care dispune de proiecte culturale, cu sprijin financiar pentru integrarea națiunilor si formarea tineretului pentru cetățenie.

- Structuri asociative non-obligatorii: Îmbunătățirea performanțelor limbii franceze presupune investiții în tehnologia informației si comunicarii pentru a avea acces la surse de informare francofona. Progrese importante au fost realizate în acest domeniu. Acesta este cazul Africii, după decizia unor state de a miscora vamale cu privire la intrarea produselor tehnologice. A devenit astfel posibila consolidarea bunurilor de tip capital pentru uz casnic. Accesul la site-uri web poate fi un element unificator pentru Francofonie și un stimulent în descoperirea lumilor francofone atât de variate. Asociațiile, compuse din micro-întreprinderi, alianțe franceze și orice organizație sporadica formata pe baza atasamentului comun fata de limba franceză sunt într-o mare masura reprezentative pentru o lume dinamică. Organigrama rețelei culturale franceze si a composantelor sale este o masă critică a carei calitate nu poate fi măsurata prin rezultatele obtinute sau așteptate. Constrângerea administrativă o depăseste în detrimentul productivității. Lumea asociativa raspunde de departe cerintelor de încadrare și predare a limbii franceze într-o viziune flexibila caracterizata prin initiativa, simplitate si concizie în luarea deciziilor.
- Sprijin pentru traducere: La nivel global, planificarile bugetare dispun de resurse materiale pentru a sprijini traducerea. Este nevoie de afirmarea unei politici a cartii deoarece aceasta are o valoare simbolică. A traduce o carte scrisa în franceză într-o limbă străină sau invers, o lucrare din alta limba în franceză stimulează creativitatea. În domeniul educației, aceasta lipsește în mare

Troisième point: des actes juridiques qui formalisent le cadre des programmes européens de formation et d'éducation. L'UE est un vaste chantier qui dispose de projets culturels avec un appui financier pour l'intégration des nations, la formation de la jeunesse à la citoyenneté.

- Le tissu associatif non contraignant: Améliorer les performances du français suppose des investissements dans technologies de l'information et de la communication pour pouvoir accéder aux sources de l'information francophone. Des progrès considérables ont été réalisés dans ce domaine. C'est le cas en Afrique après la décision de certains Etats d'abaisser les droits de douane concernant l'entrée des produits technologiques. Cela a permis de renforcer les biens d'équipement à usage domestique. L'accès aux sites Internet peut se révéler être un élément fédérateur pour la francophonie et un stimulant pour découvrir les mondes francophones si variés. Le tissu associatif. composé de microsociétés, les alliances françaises et toute organisation sporadique qui se créée avec en commun l'attache au français sont largement représentatifs d'un monde dynamique. L'organigramme du réseau culturel français et de ses composantes est une masse critique dont la qualité ne peut pas se mesurer aux résultats obtenus ou escomptés. La contrainte administrative l'emporte au détriment de la productivité. Le monde associatif répond de loin aux exigences d'un encadrement et d'un enseignement du français en termes de souplesse, d'initiative, de simplicité et de brièveté dans la prise de décision.
- Un appui à la traduction : Globalement, les programmations budgétaires disposent de moyens matériels pour un appui à la traduction. C'est une nécessité d'affirmer une politique du livre parce que celui-ci a une valeur symbolique. Traduire un ouvrage français dans une langue étrangère ou inversement un ouvrage étranger en langue

parte si are repercursiuni negative pentru difuzarea francezei. Într-adevăr, predarea se face prin manualele publicate de edituri franceze bine cunoscute deoarece acestea împart acest tip de piața în special în străinătate. Pentru un post, contribuția financiară la reînnoirea stocurilor de cărti. atribuirea comenzilor destinate instituțiilor de învățământ este considerabila și afecteaza grav sistemul, proiectele și obiectivele de atins din lipsa de resurse. Si aceasta, fără a lua în considerare pierderile si cărțile învechite. Nu este vorba de a reduce stocurile pentru a priva instituțiile din străinătate care, de asemenea, acorda atentie cartii și valorii sale. În loc sa ne referim la cărțile unor edituri importante, care nu corespund întotdeauna nevoilor exprimate de către țările candidate, ar putea exista contributie cooperării bilaterale cu 0 financiară între țara solicitantă și postul pentru crearea de manuale locale bilingve. O astfel de initiativă a fost lansată în Estonia odata cu crearea manualului franco-estonian pentru utilizarea francezei de scolarizare. Nu numai ca investiția este profitabilă dar si povara financiară este semnificativ redusa iar educația corespunde unei nevoi reale. O astfel de dinamica se poate dezvolta în alte discipline cum ar fi introducerea recentă a unui manual de istorie franco-german. O astfel de modificare ar trebui să-i faca sa reflecteze pe cei pentru care limba franceză nu necesită nicio implicare sau dezinteresul pentru identitatea sa.

- Cooperarea consolidată între posturi: În multe cazuri. posturile exercita suveranitate care în caz contrar ar putea dauna vointei de cooperare dintre partenerii. În locul reculului, corolarul apărarii, munca în retea ar permite o mai buna organizare a nevoilor si realizarea unor economii de scară. Posturile, institutele culturale aplica acesteia o suveranitate partajată cu omologii transnationale, proiecte lor în transfrontaliere. Până în prezent, o astfel de

française stimule la création. Dans le domaine de l'enseignement, cela fait largement défaut et c'est dommageable pour la diffusion du français. En effet, l'enseignement proposé du français se fait à partir de manuels français édités par des maisons d'édition françaises bien connues puisqu'elles se partagent le marché de l'édition notamment à l'étranger. Pour un poste, la contribution financière dans le renouvellement des stocks d'ouvrages, la passation de commandes à destination des d'enseignement établissements est considérable et ampute sérieusement le dispositif, les projets et les objectifs à atteindre, faute de moyens. Et cela, sans considérer les pertes, les ouvrages périmés. Il ne s'agit pas de réduire les stocks pour priver les établissements étrangers qui par ailleurs sont attentifs au livre et à sa valeur. Au lieu de se référer aux ouvrages des grandes maisons d'édition qui ne correspondent pas toujours besoins exprimés par les aux demandeurs. pourrait У il avoir coopérations bilatérales avec une contribution financière entre le pays demandeur et le poste pour la création de manuels locaux bilingues. Une telle initiative a vu le jour en Estonie avec la création d'un manuel franco- estonien à l'usage du français précoce. Non seulement, l'investissement est rentable, la charge financière est considérablement réduite pour le poste et l'enseignement correspond à un réel besoin. Une telle dynamique peut se développer dans d'autres disciplines comme l'introduction dun récemment d'histoire franco-allemand. Une telle mutation devrait faire réfléchir ceux, pour qui le français, ne nécessite aucune implication, voire un désintéressement de son identité.

- La coopération renforcée entre postes : Dans bien des cas, les postes exercent une souveraineté qui à défaut peut nuire à la volonté de coopérer entre partenaires. Au lieu de formuler un repli, le corollaire de la défensive, le travail en réseau permettrait de mieux cibler les besoins et de faire des économies d'échelle. À cela, les postes, les

inițiativă a fost desfasurata in lumea Baltică, prin crearea unui contract de pregătire a cadrelor didactice, a formatorilor din Tarile Baltice. În acest spirit, elaborarea unei reviste Francofonice a lumii Baltice, în cooperare cu lumea scandinava, Islanda și aproapele străin demonstrează eficacitatea partenerilor convinsi de beneficiile limbii și culturii franceze.

Prin jocul de schimburi culturale, și anume, armonizarea misiunilor și programelor de formare, capacitățile financiare se pot îmbunătăți pentru o mai bună investire în alte proiecte. Rationalizarea alegerilor bugetare drastice nu se impune, asadar, neapărat atunci când există o emulatie umana de valorizare a capitalului și generare ulteriora a multiplicatorilor de beneficii.

Răspândirea francezei ar câștiga astfel în calitate și în recunoaștere peste hotare.

În plus, daca limba franceză este percepută pozitiv ca limbă de cultură, ea este negativ perceputa ca limbă de munca. Această constatare este cu atât mai puternica de când cu aderarea noilor state la Uniunea Europeană în acest domeniu?

Care este parerea functionarilor europeni? Mai există încă o sansă pentru franceza?

În orice caz, este vorba despre o adevarata provocare care nu tine doar de sentimente bune, ci si de o vointa ferma de a mentine această limbă în competitie cu alte limbi pivot.

Statisticile Uniunii Europene arată un declin al francezei în documentele la munca în beneficiul limbii engleze. Dar aceasta depinde de tipul instituțiilor. În cazul în care Comisia Europeană, Consiliul European sunt mai degraba neglijente și aceasta depinde si foarte mult de țara la conducerea UE, Curtea de Justiție este, la rândul ei, puternic atasata de utilizarea francezei juridice, pilon al

instituts culturels appliquent une souveraineté partagée avec leurs homologues dans des projets transnationaux, transfrontaliers. Jusqu'à présent, une telle initiative avait été déployée dans le monde baltique avec la création d'une convention de formation des professeurs, des formateurs des pays baltes. Dans cet esprit, la création d'une revue francophone du monde baltique avec la coopération du monde scandinave, de l'Islande et du proche étranger témoigne de l'efficacité de partenaires convaincus des bienfaits de la langue et de la culture françaises.

Par le jeu des échanges culturels, c'est-à-dire l'harmonisation des missions et. des programmes de formation, les capacités financières peuvent s'améliorer pour mieux s'investir dans d'autres projets. rationalisation des choix budgétaires drastiques ne s'impose done pas nécessairement quand il y a une émulation humaine pour valoriser le capital et dégager par la suite des multiplicateurs de bénéfices.

La diffusion du français y gagnerait en qualité et en reconnaissance auprès de l'étranger.

Par ailleurs, si le français est bien perçu comme langue de culture, elle est mal perçue comme langue de travail. Cette constatation est d'autant plus forte depuis l'adhésion de nouveaux pays à l'Union européenne. Que fait l'Union européenne dans ce domaine?

Quelle est la perception des agents européens? Le français a-t-il encore une chance?

C'est en tout cas, un réel défi qui ne relève pas seulement de bons sentiments, mais d'une volonté ferme pour maintenir cette langue en compétition avec les autres langues pivots.

Les statistiques de l'Union européenne montrent en règle générale, un recul de la langue française dans les documents de travail au bénéfice de l'anglais. Mais, cela dépend du type d'institutions. Si la Commission européenne, le Conseil européen sont plutôt laxistes et cela dépend aussi fortement du pays de la présidence de l'Union, la Cour de justice

dreptului comunitar și al construcției politice a Uniunii. Franceza este prin urmare importanta. Exista tendința de a se considera ca odata cu aderarea țărilor Europei Centrale și de Nord, utilizarea englezei a înregistrat un progres dar franceza este, de asemenea, o preocupare majoră pentru noi agenti recrutați unde utilizarea englezei este absenta. Este în special cazul traducătorilor și interpreților. În multe cazuri, diviziile lingvistice ale instituțiilor nu au suficienti profesionisti pentru masa de documente de tradus în timp util.

În Parlamentul European, comisiile de lucru au ridicat un aspect tehnic de ordin lingvistic în redactarea documentelor. Parlamentarii. multi dintre acestia membrii ai noilor țări se simt investiti cu un fel de obligație de a folosi limba engleza în detrimentul limbii materne pentru scrierea de rapoarte. amendamente. Acest lucru are consecinte în ceea ce privește productivitatea muncii, calitatea rapoartelor pe de o parte si traducerea corectă pe de alta parte. Întradevăr, traducătorii pot fi confruntati cu un document de proastă calitate, elaborat de către un deputat a cărui limbă nu este lucru engleza. Acelasi se traducatorului englez care traduce document elaborat de un non-anglicist. Consecințele sunt suparatoare deoarece termenele nu mai sunt respectate. Bunul simt, principiul ar fi ca un deputat sa poata redacta un document în limba sa materna, document usor de tradus în franceză sau engleză de traducători competenti. Acesta forma de incoerenta tinde să devină o regulă. Sarcina serviciilor de traducere ar simplificata în respectul reciproc pentru limbi, dacă fiecare ar începe sa scrie în limba sa pentru a se face înțeles.

Limbile pivot sunt, bineînteles, engleza, franceza, germana și în viitor poloneza. Se înregistreaza deja o simplificare a datelor pentru a se face înțeles fără a omite respectul pentru celelalte limbi. Toate acestea au un

des Communautés reste, quant à elle, fortement attachée à l'usage du français juridique, pilier du droit communautaire et de la construction politique de l'Union. Le français est donc important. Alors que la tendance porte à dire que depuis l'adhésion des pays d'Europe centrale et du Nord, il y a une progression de l'anglicisme, en même temps, le français est aussi une préoccupation majeure pour les nouveaux agents recrutés où l'usage de cette langue fait défaut. C'est notamment le cas des traducteurs et des interprètes. Dans bien des cas, les divisions linguistiques des institutions manquent de professionnels devant la masse de documents à traduire dans des délais raisonnables.

Au Parlement européen, les commissions de travail ont soulevé un aspect technique d'ordre linguistique dans la rédaction des documents. Les députés dont beaucoup de membres des nouveaux pays se sentent investi d'une forme d'obligation d'utiliser l'anglais au détriment de leur langue maternelle pour rédiger les rapports, les amendements. Cela a des conséquences en termes de productivité de travail, d'une part, la qualité des rapports et d'autre part, la traduction en bonne et due forme. En effet, les traducteurs peuvent être confrontés à un document de mauvaise qualité, rédigé par un député dont sa langue n'est pas l'anglais. Mais cela vaut pour un traducteur anglais qui traduit un document anglais rédigé par un non-angliciste. Les conséquences sont fâcheuses parce que les délais de traduction ne sont plus respectés alors que le bon sens, le principe seraient qu'un député puisse rédiger un document dans sa langue maternelle, document facilement traduit en français ou en anglais par des traducteurs compétents et des réviseurs. Cette forme d'incohérence a tendance à devenir la règle. La tâche des services de traduction en serait simplifiée dans le respect mutuel des langues si chacun se prenait à rédiger dans sa langue pour se faire comprendre.

Les langues pivots sont certes l'anglais, le français, l'allemand et demain le Polonais.

cost financiar.

Desi un acord a fost semnat între țările francofone ale Uniunii pentru raspândirea personalului francezei formarea institutiilor, constituie aceasta politica comuna un răspuns la problemele culturale? Nu exista nicio certitudine, nicio asigurare. formarea adultilor Educatia. responsabilitatea statelor în conformitate cu aplicarea principiului subsidiarității. Nu există nicio politică europeană în materie de educație și formare profesională, ci doar un ansamblu de politici disparate ale Statelor. În acest caz, aceste politici nationale depind de interesul statelor. Unele state implementat politici de instruire lingvistică a personalului lor. Acesta este cazul Estoniei francezei unde cunoasterea este indispensabila pentru ocuparea unor functii importante în străinătate. Daca ar exista o politica comuna, aceasta ar fi o politica comuna limbilor pivot.

Comisia Europeană Cu toate acestea. subliniază necesitatea eforturilor în materie de educație și formare pentru atingerea obiectivelor stabilite la Lisabona. Raportul privind anual al Comisiei Europene îndeplinirea progresele înregistrate în objectivelor de la Lisabona în domeniul educației indică faptul că sistemele de educație și de formare europene sunt insuficient adaptate la evolutia contextului global.

De exemplu, majoritatea studenților din Uniunea Europeana nu învăța cel puțin două limbi străine de la o vârstă fragedă, așa cum a solicitat Consiliul European la Barcelona în 2002. În statele membre, media limbilor străine predate pe elev este doar de 1.3 respectiv 1.6 în învățământul secundar general, primul și al doilea ciclu. Ján Figel', membru al Comisiei Europene, responsabil pentru educație și formare profesională, a declarat că "Educația și formarea sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor

C'est déjà une simplification des données pour se faire comprendre sans omettre le respect des autres langues. Tout cela a un coût financier.

Bien qu'une convention ait été signée entre les pays francophones de l'Union pour la diffusion du français et la formation du personnel des institutions, une politique commune pour le français peut-elle constituer une réponse aux enjeux culturels? Aucune certitude, aucune assurance. L'éducation, la formation pour adultes sont de la compétence des Etats selon l'application du principe de subsidiarité. Il n'y a pas de politique européenne en matière d'éducation et de formation, mais un assemblage de politiques disparates des Etats. En l'occurrence, ce sont donc des politiques nationales qui dépendent de l'intérêt des Etats. Ouelques Etats ont mis en place des politiques de formation aux langues pour leur personnel. C'est le cas de l'Estonie où la maîtrise du français est indispensable pour occuper des fonctions importantes à l'étranger. Si politique commune, il y avait, ce serait une politique commune des langues pivots.

Toutefois, la Commission européenne souligne la nécessité de faire des efforts en matière d'éducation et de formation pour atteindre les objectifs définis à Lisbonne. Le rapport annuel de la Commission européenne sur les progrès vers les objectifs de Lisbonne dans l'éducation indique que les systèmes d'éducation et de formation européens sont insuffisamment adaptés à l'évolution du contexte mondial.

Par exemple, la plupart des étudiants de l'UE n'apprennent pas au moins deux langues étrangères depuis leur plus jeune âge, ainsi que l'a demandé le Conseil européen de Barcelone en 2002. Dans les États membres, la moyenne des langues étrangères enseignées par élève n'est, respectivement, que de 1,3 et de 1,6 dans l'enseignement général secondaire premier et deuxième cycle. M. Ján Figel', membre de la Commission européenne responsable de

stabilite în 2000 de Consiliul către European de la Lisabona. În consecință, statele membre au convenit să lucreze la stabilirea unor obiective comune sistemelor de educatie si formare și sa monitorizeze progresul în functie de un set de cinci criterii de referintă care reprezinta bazele îmbunătățirii educației și formarii în Europa. Eforturi suplimentare urgente se impun pentru atingerea celor cinci criterii de referintă din prezent până în 2010". concluzionat сă Comisarul а .. fără îmbunătățirea sistemelor de educație și formare și o participare mai largă la aceste sisteme, competitivitatea Europei nu poate progresa. Investiția în capitalul uman este, prin urmare, în mod clar o investiție vitală în viitorul Europei."

16 Mai 2006, Bruxelles

Cunoașterea mai multor limbi este un obiectiv pe termen lung, în mod intrinsec legat de ocuparea forței de muncă. Cu toate acestea, precaritatea locurilor de muncă oferite tinerelor generații nu ar repune sub semnul întrebării însasi motivația dacă nivelul cunostintelor lingvistice s-ar îmbunătăti si proporția celor care vorbesc fluent engleza și spaniola ar crește cu patru puncte, precum și proporția celor care vorbesc foarte bine franceza și germana sporeste cu, trei respectiv două puncte, după constatările eurobarometrului din februarie 2006.

Uniunea Europeană elaboreaza programe de educație și formare profesională, propune un ghid, dar statele sunt maestrii jocului. Ar fi necesar ca instituțiile franceze sa redefineasca politica europeana și nu-si subestimeaze rolul în cadrul instituțiilor europene, franceză fiind astfel consolidata. La urma urmei, avem tradiții care ar trebui să ne împinga în fata scenei internaționale.

Franceza este, asadar, prin esenta dinamica.

l'éducation et de la formation, a déclaré que formation la "L'éducation et indispensables pour atteindre les objectifs fixés en 2000 par le Conseil européen de Lisbonne. En conséquence, les États membres ont convenu de travailler à l'établissement d'objectifs communs pour leurs systèmes d'éducation et de formation et de suivre leurs progrès par rapport à un ensemble de cinq critères de référence qui sont les bases de l'amélioration de l'éducation et de la formation en Europe. D'autres efforts urgents s'imposent évidemment pour atteindre les cinq critères de référence d'ici *2010.*" Le commissaire a conclu que "Sans une amélioration des systèmes d'éducation et de formation et une participation plus large à ces systèmes, la compétitivité de l'Europe ne pourra pas progresser. L'investissement dans le capital humain est donc très nettement un vital dans l'avenir investissement l'Europe."

16 mai 2006 Bruxelles

La connaissance de plusieurs langues est un objectif à long terme, mais cela est intrinsèquement lié à l'emploi. Or, la précarité de l'emploi que l'on offre aux jeunes générations ne remettrait-elle pas en cause la motivation même si le niveau connaissances linguistiques s'améliore et que la proportion de ceux qui maîtrisent l'anglais et l'espagnol augmente de quatre points et la proportion de ceux qui parlent très bien le français l'allemand augmente respectivement trois et deux points d'après les conclusions de l'eurobaromètre de février 2006.

L'Union européenne élabore des programmes d'éducation et de formation, propose une ligne directrice, mais les Etats sont maîtres du jeu. Il semblerait nécessaire que les institutions françaises redéfinissent la politique européenne et ne sous-estiment pas leur rôle au sein des institutions européennes, le français en serait renforcé. Après tout, nous avons des traditions qui doivent nous pousser

¹ Abdullah, născut cu trei ani înainte de Hegire (în 619, Era Crestina) era fiul lui Al-Abbas, unul dintre unchii Profetului.

¹ Teritoriu francez al Afar și Issa.

¹ Gruzinski, Serge. 2004. Les quatre parties du monde, Editions de La Martinière.

¹ Orsenna, Erik. 2005. Portrait du Gulf Stream, Editions du Seuil, p. 110.

¹ MAE.1987. Rapport de la commission de réforme et de modernisation, Viot, Paris.

Kingston de Leusse, Meredith.1998. Diplomate, L'Harmattan, p. 118.

¹ Permis de conducere informatic european

au-devant de la scène internationale.

Le français est donc par essence dynamique.

Bibliographie

Bordes-Benayoun, Chantal, Schnapper, Dominique.2006. *Diasporas et Nations*, Paris, Odile Jacob.

Brzezinski, Zbigniew. 1997. Le grand échiquier, Paris, Bayard Editions.

Chagnollaud, Jean-Paul.1997.

Relations internationales contemporaines,
Paris, Logiques Politiques,

L'Harmattan.

Wolton, Dominique. 2006. *Demain, La Francophonie*, Paris, Editions Flammarion.

Brzezinski, Zbigniew. 1997. Le grand échiquier, Paris, Bayard Editions.

¹ Abdullah, născut cu trei ani înainte de Hegire (în 619, Era Crestina) era fiul lui Al-Abbas, unul dintre unchii Profetului.

² Teritoriu francez al Afar și Issa.

Abd Allâh, né trois ans avant l'Hégire (en 619 de l'ère chrétienne), était le fils d'Al-'Abbas, un des oncles du Prophète.

Territoire français des Afars et des Issas.

⁵ Gruzinski, Serge. 2004. Les quatre parties du monde, Editions de La Martinière.

⁶ Orsenna, Erik. 2005. Portrait du Gulf Stream, Editions du Seuil, p. 110.

⁷ MAE.1987. Rapport de la commission de réforme et de modernisation, Viot, Paris.

⁸ Kingston de Leusse, Meredith. 1998. *Diplomate*, L'Harmattan, p. 118.

⁹ Permis de conducere informatic european

Bordes-Benayoun, Chantal, Schnapper, Dominique. 2006. Diasporas et Nations, Paris, Odile Jacob,

Chagnollaud, Jean-Paul.1997. Relations internationales contemporaines, Paris, Logiques Politiques, L'Harmattan.

Wolton, Dominique. 2006. Demain, La Francophonie, Paris, Editions Flammarion.

¹⁰ Gruzinski, Serge. 2004. Les quatre parties du monde, Editions de La Martinière.

¹¹⁴ Orsenna, Erik. 2005. Portrait du Gulf Stream, Editions du Seuil, p. 110.

¹² MAE.1987. Rapport de la commission de réforme et de modernisation, Viot, Paris.

¹³ Kingston de Leusse, Meredith. 1998. Diplomate, L'Harmattan, p. 118.

¹⁴ Permis de conduire informatique européen.